

ΜΙΧΑΛΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

1961

ΑΙΘΟΥΣΑ "ΑΡΜΟΣ,"

ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

1888 - 1933

Κείμενο - Έπιμέλεια : ΕΦΗΣ ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ 1961

Β Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Κ Α

33
12
45

- 1888 Γέννησις στὸν Πειραιᾶ. Γυιὸς τοῦ βιομηχάνου Κ. Οἰκονόμου καὶ τῆς Ἑλένης Βασιλείου.
- 1894 Μαθητὴς εἰς τὸ Δραγάσειον Πειραιῶς.
- 1906 Φεύγει γιὰ τὸ Παρίσι καὶ ἐγγράφεται στὴν Ecole des Mines.
- 1909 Ἐγκαταλείπει τὴν Ecole des Mines καὶ ἐγγράφεται στὴν Ecole des Beaux Arts.
- 1913 Πρώτη ἀτομικὴ ἐκθεσὴ στὴν αἴθουσα Benheim, Παρίσι.
- 1920 Ἀτομικὴ ἐκθεσὴ στὴν αἴθουσα Fast, Παρίσι. Ὁ Ἕ. Βενιζέλος αὐτοπροσώπως τοῦ ἀγοράζει τρία ἔργα καὶ τὰ χαρίζει στὴν Πρεσβεία τοῦ Παρισιοῦ.
- 1920 Ἀτομικὴ Ἐκθεσὴ στὸ Λονδίνο στὴν Twenty One Gallery, Adelphi.
Ἀπὸ τὰ ἔτη 1913-1926 ἔλαβε μέρος σὲ πολλὰς ὁμαδικὰς ἐκθέσεις ὅπως στὶς Versailles (1912), στὸ Salon du Printemps (1923).
- 1926 Πρώτη ἐκθεσὴ εἰς τὸν «Παρνασσό», Ἀθῆναι.
- 1927 Δεύτερη ἐκθεσὴ εἰς τὸν «Παρνασσό», Ἀθῆναι.
- 1928 Ἐκθεσὴ στὴν αἴθουσα «Στρατηγείου» Ἀθῆναι.
- 1928 Παντρούεται τὴν Εὐτυχία Ἀργυρίου τελειόφοιτον Ἑλληνικοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν.
- 1929 Ἀρρωσταίνει γιὰ πρώτη φορὰ.
- 1929 Ἐκθεσὴ στὴν αἴθουσα Δημοτικοῦ Θεάτρου Πειραιῶς.
- 1931 Ἐκθεσὴ στὴν αἴθουσα τῆς ΕΛΠΑ.
- 1932 Ἀρρωσταίνει διὰ δευτέραν φορὰ καὶ εἰσάγεται σὲ Κλινικὴν.
- 1933 Θάνατος.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

«Διάλεξα τὴ Ζωγραφικὴ καὶ μ' αὐτὴ θὰ ζήσω» συνήθιζε νὰ λέη ὁ Μιχάλης Οἰκονόμου, καὶ αὐτὸ δὲν σήμαινε μόνο τὴν ἀπόρνηση τῆς ἄνερσης ποῦ τοῦ πρόσφερε ἡ εὐπλοῦς οἰκογένειά του, ἀλλὰ καὶ τὴ συνειδητὴ ἐκλογή ποῦ συντελέσθηκε ἀπὸ πολὺ νωρὶς μέσα του. Ἐν χρειάστηκαν ἀρκετὰ χρόνια γιὰ νὰ ἀποτελέσῃ ἡ ζωγραφικὴ τὴν πρωταρχικὴν του φιλοδοξία καὶ τὴ μοναδικὴν του ἀφοσίωση ἦταν γιὰτὶ ἔπρεπε νὰ ὠριμάσῃ ὁ ἴδιος καὶ νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὶς σεβαστὰς καθιερωμένες ἀρχὲς μιᾶς οἰκογένειας ποῦ τὸν περιέβαλλε πάντα μὲ ἀγάπη.

Ἀπὸ τὸ πατρικὸ του σπίτι στὸ Πασαλιμάνι πρωταντικρίζει τὴ θάλασσα καὶ κοντὰ τῆς περνᾷ ὅλες τὶς παιδικὲς τουσχόλες. Ἔτσι σιγὰ σιγὰ διαποτίζεται ἀπὸ τὴν ἀνάγκη τῆς παρουσίας τοῦ ὑγροῦ στοιχείου ποῦ ἀργότερα θὰ γίνῃ αἰσθητὴ σ' ὄλο του τὸ ἔργο. Λίγο τὸν ἐνδιαφέρει ἂν εἶναι ποταμὸς ἢ λίμνη ἢ ἂν ἀντικατοπτρίζει ἐξωκοσμικὰ ἀκρογιάλια, ἢ λαμπρὴ ἀνταύγεια τοῦ νεροῦ μένει πιστὴ στὸν κόσμο του μέχρι τὸ τέλος τῆς σύντομης ζωῆς του.

Λεπτὸς, κλειστός, λιγομίλητος μᾶς ἄφησε τὸ ἔργο του μοναδικὸ εὐγλωττο τεκμείριον τοῦ εἴδους του. Ἡ στάση του ἀπέναντι στὸν ἐξωτερικὸν κόσμο τὸν ξεχωρίζει ἀπὸ τὰ ἄλλα παιδιά τῆς οἰκογένειας καὶ τοῦ σχολείου. Πότε παρασύρεται ἀπὸ μιὰν ἐσωτερικὴν ἐνασχόληση ποῦ τὸν κάνει πραγματικὰ ἀμέτοχο στὰ γύρω του παιχνίδια, πότε ὅταν ἕνα ἀντικείμενον τὸν ἐνδιαφέρει ἀφίπνεται στὴ μαγεία τῆς παρατήρησης καὶ περνᾷ ὥρες σχεδιάζοντας. Τόσος «καιρὸς χαμένος» γιὰ τοὺς ἄλλους ποῦ αὐτὸς τὸν χρησιμοποιοῖ γιὰ νὰ θησαυρίζῃ.

Γύρω του ὅλοι ἐπισημαίνουν τὴν ἀγάπη του γιὰ τὸ σχέδιον καὶ ἐνῶ ὁ Λυκειάρχης του Δραγάτσης τὴν δέχεται σὰν προμήνυμα λαμπροῦ ταλέντου οἱ δικοὶ του τὴν ἀντιμετωπίζουν ἀπλᾶ σὰν ἕνα

παραπάνησιο χάρισμα. Τοῦ παρέχουν ὅμως τὴν εὐκαιρία νὰ τὸ ἀναπτύξῃ παίροντάς του γιὰ δάσκαλο τὸν Βολωνάκη. Γι' αὐτὴ τὴ φητεία τοῦ Οἰκονόμου κοντὰ στὸν Βολωνάκη δὲν ξέρομε τίποτα τὸ συγκεκριμένο, μποροῦμε ὅμως νὰ φαντασθοῦμε τὸν δάσκαλο νὰ μυῆ τὸν τόσο προετοιμασμένο ἀπὸ τὴ φύση μαθητὴ του στὶς δυνατότητες τῆς ρέμβης.

Ἀκολουθῶντας τὴν ἐπιθυμία τοῦ πατέρα του νὰ γίνῃ ναυπηγὸς φεύγει μόλις τελειώσει τὸ Σχολεῖο γιὰ τὸ Παρίσι καὶ ἐγγράφεται στὴν Ecole des Mines.

Στὸ Montparnasse ποὺ μένει, κέντρο τῶν καλλιτεχνικῶν ἀναβρασμῶν τῆς ἐποχῆς γίνεται γρήγορα, ἕνας ἀπὸ τοὺς θαμῶνες τῆς «Rotonde» καὶ φίλος προσωπικὸς τοῦ Ἰάπωνος Ζωγράφου Feojita. Ἐπὶ τρία χρόνια προσπαθεῖ νὰ συνδιάσῃ τὴν ναυπηγικὴ μὲ τὴ ζωγραφικὴ. Τελικὰ κουρασμένος νὰ βρῆται στὸ μεταίχμιο δύο κόσμων ἐγγράφεται μαθητὴς στὴν Ecole des Beaux-Arts.

Ὁ Μιχάλης Οἰκονόμου ἀρχίζει ἀργὰ τὴν καριέρα του ἀλλὰ κατακτᾷ γρήγορα τὴν τέχνη του. Σχεδὸν ἀμέσως μέσα στὴ γόνη ἀναταραχὴ ποὺ χαρακτηρίζει τὸ Παρίσι τῆς ἐποχῆς ὅπου τὰ ἀπομεινάρια τοῦ ἐμπρεσιονισμοῦ ἀπὸ τὴ μία, καὶ οἱ προσπάθειες ἀνανέωσης μὲ κινδύνους τοὺς ἠθελημένους βαρβαρισμούς καὶ εὐκολοὺς ἐντυπωσιασμούς ἀπὸ τὴν ἄλλη μάχονται νὰ ἐπιβληθοῦν, ὁ Μιχάλης Οἰκονόμου βρίσκει τὸ δρόμο τοῦ ἀκολουθῶντας τὴ φυσικὴ του τάση νὰ λήῃ πάντα τὴν ἀλήθεια, κι' ἡ ἀλήθεια του νὰ εἶναι ἀπλή. «Αἴσθημα» τὸ ὀνομάζει αὐτὸ ποὺ γυρεύει «νὰ δώσω ἕνα κομμάτι φύση ἔτσι γιὰ νὰ τὸ δώσω ἔστω στὴν τελειότερὴ του ἀκρίβεια δὲν ἔχει κανένα νόημα. Ὁ σκοπὸς μου εἶναι νὰ δώσω αἴσθημα ὅσο μπορῶ περισσότερο αἴσθημα» ἐμπιστεύεται στὸ Σ. Μελᾶ.

Σὲ μιὰ τέτοια ἀρχὴ ἔγχειται ἡ ἰδιομορφία τοῦ Οἰκονόμου. Κανένας παράξενος ἔξωτισμὸς ἀλλὰ μία πρωταρχικὴ ἀπλότητα, καὶ πέρα ἀπὸ τὴν ρευστότητα τῆς μορφῆς μία διάρκεια. Τὰ σπίτια του, τὰ νερά του καὶ τὰ σύννεφα δὲν εἶναι μόνο μιὰ «θέα

τῶν γηρασμένων πραγμάτων» ὅπως τὰ ὀνόμασε ὁ Κώστας Ουρράνης ἀλλὰ καὶ σύμβολα ἀφθαρτῶν ἐσωτερικῶν κόσμων. Παρακολουθεῖ τις χρωματικὲς ἀναζητήσεις τῆς ἐποχῆς του καὶ εἶναι εὐαίσθητος σὲ μερικὲς καινούργιες τεχνικὲς ἀλλὰ τις ἀφομιώνει τελικὰ μὲ τὴ βοήθεια τῆς προσωπικῆς του συγκίνησης ποὺ εἶναι πάντα παρούσα ὅπως τὸ νερὸ γύρω στὰ σπίτια του.

Ἔτσι ἀποκτᾶ ἓνα καταφατικὸ προσωπικὸ ὕφος ποὺ τὸν ξεχωρίζει ἀμέσως καὶ τὸν ἐπιβάλλει ἀπὸ τις πρώτες του κιόλας ἀτομικὲς ἐκθέσεις στὸ Παρίσι καὶ ἀργότερα στὸ Λονδίνο ὅπου οἱ κριτικοὶ ἀφοῦ θαυμάσουν τὴν «ἐκλεπτισμένη του ἀτμόσφαιρα» τὸν ὀνομάζουν γιὰ τὴν τόλμη του τὸν Epstein τῆς Ζωγραφικῆς.

Στὴν πρώτη του ἐκθεση, στὴν Ἑλλάδα, ἄλλοι τὸν χαιρετοῦν «σὰν διδάσκαλον μὲ κατασταλαγμένης ῥοπᾶς ὑπεράνω προσκαίρων ἐπιδράσεων» ἄλλοι, ἀναφωνοῦν «ὅποια σοφὴ ἀπόδοσις τοῦ ὕλικου φλοιοῦ τῶν πραγμάτων». Ὅλοι συμφωνοῦν πὼς τὸ ζωγραφικὸ φαινόμενο Οἰκονόμου ἀξίζει ἐξ ἴσου σὰν ματιέρα ὅσο καὶ σὰν ἔμπνευσις.

Ἡ παρατήρηση καὶ ἡ ἑμέβη ποὺ σημάδευαν τὰ παιδικὰ του χρόνια μένουσιν τοῦλάχιστον ὡς τὴ δευτέρη παρουσίασίν του στὴν Ἑλλάδα βαθειὰ συνταιριασμένες στὸ ἔργο του. Ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ σὲ φίλους πὼς ἀνακαλύπτει μιὰ καινούργια ὄρασις στὶς φευγαλέες ἐντυπώσεις ποὺ τοῦ ἀπομένουν ὅταν περνᾷ γρήγορα μὲ τὸ αὐτοκίνητο. Ἔτσι δὲν σταματᾷ νὰ πλουτίζει τὴν ἐσωτερικὴ του πορεία μὲ τὰ θηράματα ἐνὸς «κνηγοῦ ἐξαιρετικῶν ἐπεισοδίων τοῦ φωτός εἰς τὴν ἕπαιθρον» λίγα χρόνια ὅμως ἀργότερα ἀποκαλύπτει σὲ μία ἄλλη του ἐκθεση ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ δουλειὰ δὲν ἦταν «παρὰ προετοιμασία γιὰ ἓνα ἄλλο στάδιο γεμᾶτο κινδύνου καὶ ἀγῶνες». Τὰ θέματά του δὲν ἀλλάζουν οὐσιαστικὰ ἀλλὰ ὑπακούει ὅσο πάει περισσότερο στὴν τάση νὰ ἀφαιρῇ ἀντὶ νὰ προσθέτῃ. Οἱ ψυχικὲς του καταστάσεις γίνονται τελειωτικὰ ἀπὸ παρόρμηση, θέμα. Γιὰ νὰ δώσῃ πραγματικὴ ὑπόστασις στὸ ὀμιχλῶδες κλῆμα του ἐξαντλεῖ ὅλες τὶς δυνατότητες τῶν φαιῶν χρωμάτων καὶ γυρεύει νέες τεχνικὲς ὅπως τὴν ζωγραφικὴ πάνω σὲ φανέλ-

λα κλπ. Τὰ μέσα του εἶναι κάποιες φορές εὐθραστα ἀλλὰ μὲ πολλὴν ἀγωνία κατορθώνει νὰ ἀνανεώσει τοὺς δεσμούς του μὲ τὴν ἐσωτερικὴν του ἀλήθεια καὶ νὰ φθάσῃ σὲ μία γαλήνια ἀρμονία ποὺ ἔχει μελωδικότητα ἀντάξια τοῦ Debussy. Ἡ γαλήνη του κινεῖται τώρα σὲ μία κλίμακα ἀπόλυτου ποὺ περικλείει μία ἐξ ἴσου ἀπόλυτη σύσπαση ἀγωνίας «τὰ σκοτεινιάσματά του κλείνουν τὸ φῶς ὅπως ἡ σιωπὴ τὸν λόγο», γράφει ὁ Ζ. Παπαντωνίου στὴν κριτικὴ τῆς τελευταίας ἐκδόσεως τοῦ Οἰκονόμου.

Γιὰ μᾶς θεατὲς μᾶς ἐποχῆς ποὺ κατακλύζεται ἀπὸ τὸ ψεύτικα παράξενο καὶ τὸ ἀνθαίρετα χαῶδες, ἢ μετουσίωσι ποὺ γίνεται στὰ ἔργα τοῦ Οἰκονόμου χωρὶς νὰ ἔχη τὸ δογματισμὸ καὶ τὴν ξηρότητα μιᾶς θεωρίας ἔχει ὅλο τὸν πλοῦτο καὶ τὴ πολυμορφία μιᾶς σκέψεως.

E. P.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΚΡΙΤΙΚΕΣ

*Ἐκθεση στὴν Twenty - One Gallery, Adelphi. Λονδῖνον
Μάρτιος 1920 G. K. J. Daily Graphic 26 Μαρτίου 1920.*

«Τὰ ἐκτιθέμενα ἔργα εἶναι τοπεῖα, ἔργα ἐνὸς τελείως προσωπικοῦ ὕφους καὶ δὲν πλησιάζει ὁ καλλιτέχνης παρὰ μὲ ἐλάχιστα ἔργα του τὴν δική μας ἀντίληψη τῆς τέχνης. ...Τὰ ἔργα του εἶναι τόσο προσωπικοῦ ὕφους ὥστε ὁ ὑπογράφων νὰ τὸν ὀνομάσει «Epstein τῆς ζωγραφικῆς». Ἡ τόσο σπάνια ἀξία τῶν τόνων καὶ τῶν χρωμάτων ἔχουν μιὰ τόσο τρυφερὴ λεπτότητα ποὺ δίνουν στοὺς πίνακες τὴν χάρη τῶν tapisseries. Ἡ λεπτότης εἶναι τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς τέχνης τοῦ Οἰκονόμου. Παρ' ὅλο ὅτι ζωγραφίζει κάτω ἀπὸ τὸν πιὸ ἐκτυφλωτικὸ ἥλιο καὶ πάνω στὴν πιὸ γαλάζια θάλασσα τοῦ Ἰόνιου, κρατᾶει πάντα τὴν ἐκλεπτισμένη του ἀτμόσφαιρα».

Περιοδικὸν «Near East» Μάρτιος 1920.

«Ὁ κ. Οἰκονόμου εἶναι καλλιτέχνης ἔξοχος· οἱ συλλήψεις του πάντα ἐξαιρετες κι' ἡ συνθέσεις τῶν εἰκόνων του σχεδὸν πάντα ἀντάξιες... Ἡ ἔκθεσις αὐτὴ ἦταν μιὰ ἀπὸ τίς πιὸ ἐνδιαφέρουσες ποὺ ἔχουμε ἰδῆ ἀπὸ καιροῦ».

★

*Ἐπιστολὴ Π. Πετρίδη. Ἐπὶ τῇ ἐδκαιρίᾳ τῆς συμμετοχῆς
τοῦ Μ. Οἰκονόμου στὸ Salon du Printemps στὸ Παρίσι.
Ἐλεύθερος Λόγος. 14 Αὐγούστου 1923.*

«...Ὁ κ. Οἰκονόμου πῆγε γραμμὴ στὴν ἑλληνικὴ φύση, δίχως μεσιτεῖες καὶ προκαταλήψεις. Προσκυνητὴς στὸν ἀπέραντο ναό, ἀνεμιστῆς, σὰν ἀληθινὸς καλλιτέχνης, κοινώνησε μὲ τὴν ψυχὴ

τῆς γέριζης ἐλιᾶς, ἔνοιωσε τὸν καημό της, τὸν πόνο της, σταμά-
τησε στὸ ἔρμολήσι, ἔζησε τὴν αἰωνόβια λειτουργιά, ἔκλαψε τὸ
ἀχανές κενό, μὰ κι' ἀπόλαψε τὸν ἄπειρο πλοῦτο τῆς ἐρημιᾶς, ἀν-
τάμωσε τὸ καθρέφτισμα τῆς ἑλληνικῆς ἑλλάσσης, σὰν ἄλλος
Καρκαβίτσας ἀποτύπωσε σὲ ζωντανές γραμμὲς καὶ σὲ παλμοὺς
πεταχτοὺς τοῦ χρώματος τὶς ἄπειρές της βουλές».

★

*Ἔκθεσις «Παροασσοῦ» Ἀπρίλιος 1926.
Κ. Οὐράνης, Πρωτὰ 10.4.26.*

«Οἱ πίνακές του δὲν ἔχουν τὴν ἀνησυχίαν τῶν ἀναζητήσεων :
τὸ στάδιον αὐτὸ τὸ ἐξεπέρασε. Οὔτε τὴν αὐθαιρεσίαν ἐκείνων
πὸ ζητοῦν «νὰ καταπλήξουν τοὺς ἀγαθοὺς ἀστούς : ὁ Οἰκονό-
μου σέβεται τὴν τέχνην του. Ἄλλὰ εἶνε γεμᾶτοι ἀπὸ ἀσφάλειαν
καὶ τὴν σοφὴν ἐκείνην ἀπλότητα καλλιτεχνικῆς ὀριμότητος πὸ
ἀποβλέπει εἰς τὴν οὐσίαν καὶ ἐγκαταλείπει, ὡς ἀσήμαντες, τὶς
λεπτομέρειες.

... Ζωγράφος αὐτὸς δὲν εἶνε μόνον ἓνας τεχνίτης πὸ σταμα-
τάει στὶς χρωματικὰς ἰδιότητες ἑνὸς τοπίου, ἀλλὰ τὶς μεταχειρί-
ζεται διὰ νὰ ἐκφράσῃ μὲ συμπαθητικὴν διάθεσιν τὸν χαρακτῆρα
τοῦ καὶ τὴν ψυχὴν τοῦς».

Σ. Μελάς Ἐλεύθερος Τύπος 1.4.26

«Ἡ Ἀττικὴ τοῦ κ. Οἰκονόμου εἶνε ἐπίσης ἀξία πάσης προσο-
χῆς. Ἔχει ἀποδοθῆ μὲ λεπτότητα καὶ ἀλήθειαν, μὲ γνήσιον αἰ-
σθημα καὶ ἰκανότητα μαεστρικὴν. Ἐκεῖνο πὸ πρέπει νὰ ἐννοη-
θῆ ἄλλωστε μὲ τ' ἀττικὰ τοπεῖα καὶ γενικῶς μὲ τὴν ἐργασίαν
τοῦ κ. Οἰκονόμου εἶνε, ὅτι δὲν κάνει διόλου φιλολογίαν. Ὁ κ.
Οἰκονόμου κάνει ζωγραφικὴν. Βλέπει φῶς, βλέπει χρῶμα, βλέπει
καὶ ἀποδίδει τὴν ὕλην ὡς ζωγράφος καὶ τίποτε ἄλλο. Αὐστηρῶς
χαρακωμένος εἰς τὰ ὅρια τῆς τέχνης του, ἀρκούμενος εἰς τὰ μέ-
σα της, ὁμιλεῖ γλῶσσαν ζωγράφου καὶ ὄχι λογίου τῆς ζωγραφι-
κῆς, ὅπως μερικοὶ ἄλλοι. Δὲν ὑπάρχει ἐπιτυχία περισσότερον δι-

καιολογημένη από αυτήν της εκθέσεώς του. Οί "Έλληνες φιλότεχνοι τιμούν δικαίως τόν "Έλληνα καλλιτέχνην, πού τιμᾷ τήν τέχνην του καί τήν πατρίδα του».

Κ. ᾽Αθάνατος. Ε. Βῆμα 11.4.26

«Ἡ διάβασις τοῦ κ. Οἰκονόμου ἀπό τὰς ᾽Αθήνας σημειώνει ἀσφαλῶς μίαν ἐποχὴν, εἰς τὸν καιρὸν αὐτὸν τῆς ρευστῆς ἀκόμη διαμορφώσεως τοῦ νέου ρυθμοῦ, πού παλαίει εἰς τὸ πέλαγος τῶν ἀσταθῶν δοξασιῶν καί ἐναγωνίως ζητεῖ νὰ χαράξῃ τὸν δρόμον του.

... Ὁ κ. Οἰκονόμου ὑπερνικήσας τὰ μυστικὰ τῆς τεχνικῆς, κύριος τοῦ σχεδίου καί τοῦ χρώματος, μεταδίδει εἰς τὰ τοπεῖα καί εἰς τὰς συνθέσεις του ζωντανὸν ψυχικὸν παλμόν».

Σ. Μελάς - Φορτσούνιο. Ε Βῆμα 26.3.26

«Εἶναι στοιχειῶδες χρονογραφικὸν καθήκον νὰ σημειωθῇ, ὅτι σπανίως, τὰ τελευταῖα χρόνια, εἶδαμε στήν Ἑλλάδα ἔργον μὲ τόσην τεχνικὴν ἐγκράτειαν, τόσην στερεότητα, τόσην κυριότητα μέσων, τόσην ἀσφάλειαν χειρός, τόσον καταστάλαγμα.

... Ὁ κ. Οἰκονόμου εἶνε τραγουδιστῆς τοῦ νεροῦ, πού καθρεφτίζει τὴν ἀπόκοσμη γαλήνη τῶν πρωϊνῶν καί βραδυνῶν ὠρῶν, στὶς ἐρημικῆς, βουβῆς ὄχθες νεκρῶν λιμνῶν, ὅπου ἡ ταπεινὴ κατοικία τοῦ ψαρά, κλειστή, σιγηλὴ, γεμάτη μυστήριον, κυμαίνεται μεταξὺ πραγματικότητος καί παραμυθιοῦ».

★

*᾽Εκθεση «Παρουασσοῦ» Νοέμβριος 1927.
Ζ. Παπαντωνίου. Ε. Βῆμα 29.11.27.*

«... Ὁ κ. Οἰκονόμου ἐπιβάλλει εἰς τὰς ὀπτικές του ἐντυπώσεις τὴν ψυχικὴν του διάθεσιν, καί διαμορφώνει τὰ σχήματα σύμ-

φωνα πρὸς τὴν θλιμμένην ἢ ὄνειρώδη ἐκείνην ὄρασιν, ἢ ὁποῖα συννεφιάζει τὸ φῶς καὶ κινεῖ τὰς μορφὰς εἰς τὴν ἀβεβαιότητα ὄνειρου.

...Ἐπάρχουν ἐκεῖ μερικοὶ πίνακες ὅπου ἡ συννεφιά των ἐκλείσεν ὅλο τὸ φῶς καὶ ὅπου πράγματι λησιμονεῖ κανεὶς τὸ κλίμα τὴν συνήθειαν, τὴ ζέστη καὶ τὸ γέλιο τῶν ἐλληνικῶν τύπων γιὰ νὰ δεχθῆ τὴν διάθεσιν τοῦ ζωγράφου».

Δ. Κόκκινος. Ἑλληνική 4.12.27

«...Ὁ κ. Οἰκονόμου ἐπροχώρησε, καὶ αὐτὸς ὁ δρόμος ἔδωσε ἔργα θαυμάσια. Τὰ νεώτερα κομμάτια του δὲν εἶναι μόνον μιὰ θαυμαστή φύσις ποὺ τὴ βλέπει ἓνα μάτι μὲ ἰσχυρὸν τὸν δεκτικὸν φακόν, μὲ τὴν κυριαρχίαν τῆς τεχνικῆς. Εἶναι ἡ συγκίνησις μιᾶς ἰσχυρᾶς ιδιοσυγκρασίας πρὸ τῶν ἐξωτερικῶν φαινομένων.

...Ὁ κ. Οἰκονόμου ἀντλεῖ ἀπὸ τὸ ἐσωτερικόν του νερὸ τῆς Κασταλλίας. Ποίησιν. Ἐτσι τὰ νεώτερα ἔργα του φθάνουν νὰ εἶναι ποιήματα, ἀλλὰ μὲ τόσην γραφικὴν ἀριτιότητα ἐκφρασμένα, ὥστε νὰ κυριαρχῆ ἡ σημασία των ὡς ἔργων ζωγραφικῆς».

Κ. Θ. Παπαλεξάνδρου Πρωτὰ 30.11.27

«Οἱ πίνακες μὲ τοὺς ὁποίους ὁ κ. Οἰκονόμου μᾶς παρουσιάζει τὴν νέαν Τέχνην προσελκύουν εὐθύς ἐκ πρώτης ὄψεως τὴν προσοχήν. Ἐπαλοί, ἀναπαυτικοὶ χρωματισμοί, ὡσὰν ξεθωριασμένοι ἀπὸ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, ἓνα μελιχρὸν φῶς ὡσὰν διυλισμένον εἰς τὰ φίλτρα τοῦ δειλινοῦ, ἀτμόσφαιρα ἀμυδρά, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει κανεὶς ν' ἀναζητήσῃ τὴν ἄψογον ἀκρίβειαν τῆς λεπτομερείας, ὅπως νοσταλγικὰ ψάχνει μέσα εἰς τὴν μνήμην τοῦ τὰ περασμένα ἀπλότης ξεκουραστικῆς σχεδίου, γραμμῶν σχεδὸν ἀσύλληπτοι ὡς παλαιαὶ ἀναμνήσεις· σύνολον ὑποβάλλον ἐλαφρὰν μελαγχολίαν».

*Ἐκθεση «Δημοτικῶν Θεάτρων Πειραιῶς»
Χ. Α. Βασιλόπουλος, Σελὶπ 10.5.29.*

«Γνωρίζει τὴν ἀλχημείαν τῶν νεκρῶν χρωμάτων, τὰ σκοτεινὰ μυστήρια τῶν μελαγχολικῶν τόνων, τοὺς ὁποίους μὲ ἰδανικὴν τάξιν κατατάσσει καὶ τοὺς φωτίζει μὲ τὸ ἰδεῶδες φῶς τοῦ ἀνεκφράστου αὐτοῦ κόσμου τὸ ὁποῖον εἶνε καὶ ἡ ἐπιτυχία τοῦ ὄλου ἔργου του».

★

*Ἐκθεση «Αἶθουσα Ε.Α.Π.Α. Ἀπρίλιος 1931.
Δ. Κόκκινος. Νέα Ἐστία 15 Ἀπριλίου 31.*

«. . . Ἡ θαυμαστή του δεξιότης εἰς τὴν χρῆσιν τῶν λεπτοτέρων φαιῶν τόνων ἔκαμε τὸ ζωγραφικόν του αἴσθημα ὑποβλητικὸν καὶ τὰ τοπία του, τὰ τόσον προσωπικὰ μὲ τὰς συνθλίψεις τῶν γραμμῶν, μὲ τὰ φευγαλέα στὴν θαμπὴν ἀτμόσφαιραν σχήματα, ἔδιδαν τὴν αἴσθησιν φυσικῆς ἀληθείας.

. . . Ὁ ζωγράφος ἠσθάνθη τὴν ὕδραν καὶ ἔδωσε νόημα εἰς τὴν μορφήν της. Δὲν ἀντέγραψε ὅ,τι εἶδε, καὶ ὅ,τι ὑπάρχει τυχαίως, οὔτε καὶ ἐσκηνογράφησε. Ἐδωσε ὅ,τι ἠμπορεῖ νὰ ἐκφράσῃ τὸν ἱστορικὸν αὐτὸν ἑλληνικὸν βράχον.

. . . Ὁ κ. Οἰκονόμου μᾶς δίδει ἀπ' εὐθείας μὲ τοπίον τὴν δραματικὴν αἴσθησιν τῆς ζωῆς».

Ζ. Παπαντωνίου Ε. Βῆμα 14 Μαρτίου 1931

«. . . Καὶ δὲν εἶνε μόνον τὰ σιγῶφωτά του, τὰ ὁποῖα τὸν βοηθοῦν νὰ ἀφήσῃ στὴν ἀφάνεια πολλὰς λεπτομέρειες ποὺ ἐμποδίζουν τὸν κύριον χαρακτήρα. Εἶνε μία ὠριμότης ποὺ ἀπέκτησεν εἰς τὴν μελέτην καὶ ἡ σκέψις του καὶ τὸ μάτι του. Σχήματα ἐναρμονισμένα καὶ τόνοι ἄβροϊ καὶ συγχρόνως φρετικοί, σχηματίζουν τὴν σιγομίλητη αὐτὴ ζωγραφικὴν.

. . . Ἡ παραγωγή ὁπωσδήποτε ποὺ ἐκδέτεται τώρα, ἔργο συγκεντρώσεως, βαθειᾶς ἀγάπης καὶ ἐνὸς λεπτοῦ καὶ κατασταλαγμένου λυρισμοῦ, ἀξίζει νὰ σταματήσῃ κάθε φίλον τῆς τέχνης καὶ ἀποτελεῖ ἕνα σταθμὸν εἰς τὴν ἐργασία τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων τοπειογράφων».

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΩΝ

- 1926
- Π
- Π
1. «Ίερά Ἐλαία» (Πλάτωνος) 0.50X0.61 Λάδι σὲ χαρτόνι
Ἰδιωτικὴ Συλλογὴ
  2. «Δρόμος» (N. Γαλλία) 0.26X0.53 Λάδι σὲ μουσαμά
Συλλογὴ Δ. Παπαδημητρίου
  3. «Ἀνατολὴ σελήνης» (Κυανὴ ἀκτὴ) 0.63X0.52 Λάδι σὲ χαρτόνι
Ἰδιωτικὴ συλλογὴ
  4. Σπήτι 0.37X0.54 Λάδι σὲ μουσαμά
Συλλογὴ N. Οἰκονόμου
  5. Σπήτια (Bretagne) 0.53X0.44 Λάδι σὲ χαρτόνι
Συλλογὴ Θ. Καρπούζου
  6. Σπήτι (N. Γαλλία) 0.37X0.54 Λάδι σὲ μουσαμά
Συλλογὴ T. Μελεποπούλου
  7. Δρόμος (Μεγάρων) 0.55X0.38 Λάδι σὲ μουσαμά
Συλλογὴ T. Μελεποπούλου
  8. Ἀδιάβατο γεφύρι (Dauphiné) 0.56X0.405 Λάδι σὲ χαρτόνι
Συλλογὴ E. Κουτλίδη
  9. Σπήτια 0.61X0.505 Λάδι σὲ φανέλλα
Συλλογὴ E. Κουτλίδη
  10. Σπήτι (Martigues) 0.55X0.39 σὲ μουσαμά
Συλλογὴ E. Κουτλίδη
  - Π 11. «Ὁ Μύλος» 0.58X0.38 Λάδι σὲ χαρτόνι
Ἰδιωτικὴ Συλλογὴ
  12. «Δρόμος μὲ καμάρες» (Nices) 0.37X0.55 Λάδι σὲ μουσαμά
Συλλογὴ «Παρνασσῶ»
  13. «Θάλασσα» 0.65X0.50 Λάδι σὲ χαρτόνι
Συλλογὴ Π. Πουλόπουλου
  14. Βάρκες τῆς Μασσαλίας 0.53X0.38 Λάδι σὲ μουσαμά
Συλλογὴ I. Τσιμπούκη
  15. Μύλος (Μεσημβρινὴ Γαλλία) 0.53X0.44 Λάδι σὲ χαρτόνι
Συλλογὴ Θ. Καρπούζου
  - 1926-27 16. «Παληρόσπιτο Καισαριανῆς» 0.77X0.58 Λάδι σὲ χαρτόνι
Συλλογὴ Φ. Πορπόλου

Π = ἐν Τηνακοθήκῃ

	17. Ἑλληνικὴ Θάλασσα Συλλογὴ Α. Μπενάκη	0.64X0.50	Λάδι σὲ μουσαμά
Π.	18. Σπήτι Ἰδιωτικὴ Συλλογὴ	0.52X0.36	Λάδι σὲ φανέλλα
	19. Γέφυρα Συλλογὴ «Παρνασσού»	100X0.60	Λάδι σὲ μουσαμά
	20. Πλάκα (Σπουδὴ) Συλλογὴ Π. Μουσαίου	0.48X0.59	Λάδι σὲ φανέλλα
	21. Γέφυρα (Σπουδὴ) Συλλογὴ Ε. Οικονόμου	0.37X0.54	Λάδι σὲ φανέλλα
	22. «Μέγα Σπήλαιον» (Σπουδὴ) Συλλογὴ Ε. Οικονόμου	0.48X0.59	Λάδι σὲ φανέλλα
	23. Σπήτια (Σπουδὴ) Συλλογὴ Ε. Οικονόμου	0.48X0.59	Λάδι σὲ φανέλλα
	24. Σπήτια (Σπουδὴ) Συλλογὴ Ε. Οικονόμου	0.53X0.37	Λάδι σὲ μουσαμά
	25. Λυκαβηττός (Σπουδὴ) Συλλογὴ Ε. Οικονόμου	0.48X0.60	Λάδι σὲ μουσαμά
	26. Ἑλληνικὴ Θάλασσα Συλλογὴ Ε. Οικονόμου	0.60X0.50	Λάδι σὲ μουσαμά
	27. Ψαράδικα (Bretagne) Συλλογὴ Θ. Καρπούζου	0.75X0.38	Λάδι σὲ μουσαμά
	28. Ἐξωκκλησίαι Συλλογὴ Κ. Οικονόμου	0.59X0.48	Λάδι σὲ μουσαμά
	29. Ἀκρόπολις (Σπουδὴ) Συλλογὴ Ε. Οικονόμου	0.48X0.58	Λάδι σὲ μουσαμά
	30. Σπήτια Συλλογὴ Μ. Τερζάκη	0.60X0.37	Λάδι σὲ φανέλλα
	31. Σπήτια (σπουδὴ) Συλλογὴ Ε. Οικονόμου	0.48X0.59	Λάδι σὲ φανέλλα
1927 - 28	32. Φτωχόσπιτα Συλλογὴ Δ. Μιχαηλίδη	0.53X0.37	Λάδι σὲ φανέλλα
	33. Σουρούπωμα Συλλογὴ Θ. Μπέμπη	0.60X0.50	Λάδι σὲ μουσαμά

	34. Βραδυνό Συλλογή Σαργολόγου	0.60X0.48	Λάδι σέ φανέλλα
	35. Σπήτι Συλλογή Η. Κριμπά	0.53X0.37	Λάδι σέ φανέλλα
	36. Στο δρόμο τοῦ Λουτρακίου Συλλογή Η. Ἡλιοπούλου	0.48X0.59	Λάδι σέ φανέλλα
	37. Σπήτι στό νερό Συλλογή Θ. Καρπούζου	0.83X0.61	Λάδι σέ φανέλλα
	38. Σπήτι Συλλογή Γ. Σαββίδη	0.63X0.44	Λάδι σέ χαρτόνι
	39. Σπήτια στό Ν. Ἡράκλειο Συλλογή Φ. Πορτόλου	0.53X0.37	Λάδι σέ μουσαμά
	40. Κοντά στά Μέγαρα Συλλογή Α. Κουρτίδη	0.59X0.49	Λάδι σέ φανέλλα
	41. Τοπίο μέ λεῦκες Συλλογή Κ. Κονδάκη	0.61X0.50	Λάδι σέ μουσαμά
	42. Σπητάκι στόν ἀκρογιαλιᾶ Συλλογή Β. Εὐαγγελίδη	0.53X0.44	Λάδι σέ μουσαμά
	43. Κληματαριᾶ Συλλογή Α. Μελετόπουλου	0.60X0.48	Λάδι σέ χαρτόνι
1929 - 31	44. Βάρκες Συλλογή Ε. Κουτλίδη	0.40X0.62	Λάδι σέ χαρτόνι
	45. Ὑδρα Συλλογή Θ. Καρπούζου	0.69X0.97	Λάδι σέ χαρτόνι
	46. Ὑδρα Συλλογή Ε. Κουτλίδη	0.62X0.50	Λάδι σέ χαρτόνι
	47. Ἀττική Συλλογή Θ. Καρπούζου	0.59X0.47	Λάδι σέ φανέλλα
	48. Ψαρόβαρκα Συλλογή Γ. Συριώτη	0.63X0.44	Λάδι σέ χαρτόνι
	49. Ὑδρα Συλλογή Ι. Τσιμπούκη	0.53X0.38	Λάδι σέ μουσαμά
	50. Σπήτια κοντά στό νερό Συλλογή Α. Μιχαηλίδου	0.53X0.37	Λάδι σέ φανέλλα
	51. Σπίτι κοντά στό νερό Συλλογή Γεωργακοπούλου	0.60X.049	Λάδι σέ χαρτόνι